

Investigation of Teachers' Perceptions Towards Cyberloafing Behaviours in Terms of Various Variables

Burcu ATA BİLGİLİ, Ministry of National Education, ORCID ID: 0000-0002-5633-7089
Yaser ARSLAN, Kocaeli University, ORCID ID: 0000-0001-6625-6066

Abstract

The purpose of this research is to determine the perceptions of teachers working in Balıkesir city center and districts regarding cyberloafing behaviors and to examine them in terms of various demographic variables. The study group of the research consists of 400 teachers working in various schools in Balıkesir province, who were determined through the convenient sampling method and participated in the research on a voluntary basis. In the study, the causal comparison model, one of the quantitative research methods, was used. In order to obtain the necessary data for the research, a Personal Information Form and the Cyberloafing Scale developed by Örüçü and Yıldız (2014) were used. The data obtained in the study were analyzed using descriptive statistics, an independent sample t-test, and a one-way ANOVA test. According to the results, the frequency of teachers exhibiting cyberloafing behaviors was found to be low. When the sub-dimensions of cyberloafing were examined, it was determined that teachers exhibited significant cyberloafing behavior at a low level and minor cyberloafing behavior at a medium level. It was determined that teachers' cyberloafing behaviors showed statistically significant differences according to gender and school level. Additionally, teachers' insignificant cyberloafing behaviors showed statistically significant differences according to gender and school level. Suggestions were made to practitioners and researchers in line with the results obtained in the research.

Keywords: Cyberloafing, Cyberslacking, Teacher

Inonu University
Journal of the Faculty of
Education
Vol 26, No 1, 2025
pp. 261-278
[DOI](#)
10.17679/inuefd.1548715

Article Type
Research Article

Received
11.09.2024

Accepted
06.05.2025

Suggested Citation

Ata-Bilgili, B., & Arslan, Y. (2025). Investigation of teachers' perceptions towards cyberloafing behaviours in terms of various variables, *Inonu University Journal of the Faculty of Education*, 26(1), 261-278. DOI: 10.17679/inuefd.1548715

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Cyberloafing is defined as employees voluntarily engaging in non-work-related web behaviors using the organization's Internet during work hours (Lim, 2002), using the organization's Internet for personal needs (Blanchard and Henle, 2008), or playing online games or visiting websites for entertainment purposes during work hours (Weatherbee, 2010). In studies conducted in Türkiye, cyberloafing has been conceptualized as the use of the organization's computer and internet for individual purposes (Örücü and Yıldız, 2014: 99) and the use of the business computer and internet for non-work purposes (Özkalp et al., 2012). The concept of cyberloafing, on which there is no full consensus and which has been evaluated from different perspectives, can be considered as avoiding work at work through ineffective use of the internet.

Research reveals that teachers exhibit cyberloafing behaviors. In these studies, it is observed that teachers exhibit cyberloafing behavior frequently (Page, 2015) and at a moderate level (Güllü, 2020). Yıldız (2021) also states that teachers exhibit general and significant cyberloafing behavior at a moderate level and insignificant cyberloafing behavior at a high level. Additionally, the organizational demography approach suggests that demographic characteristics have the potential to affect organizational behavior (Lawrence, 1997).

Purpose

This study aims to determine both how frequently teachers exhibit cyberloafing behavior and whether the level of cyberloafing varies significantly according to demographic variables such as gender, age, marital status, branch, seniority, level of education, and school level.

Method

In this study, the causal-comparative method, one of the quantitative research approaches, was used. The study group consisted of 400 teachers working in various schools in Balıkesir province and was determined by the convenience sampling method. The data were collected using the personal information form prepared by the researchers and the Cyberloafing Scale developed by Örücü and Yıldız (2014). Descriptive statistics, independent sample t-test, and one-way ANOVA test were performed to analyze the data; the data were analyzed after verifying that the assumptions of the relevant tests were met.

Findings

It was found that teachers' perceptions of general and significant cyberloafing behaviors were at a low level, while their perceptions of insignificant cyberloafing behaviors were at a medium level.

Teachers' overall cyberloafing scores do not differ significantly by gender. When the results of the sub-dimensions of the cyberloafing scale are examined, there is no significant difference in the significant cyberloafing behavior dimension by gender. However, there is a significant difference in the insignificant cyberloafing behavior dimension by gender, with male teachers exhibiting insignificant cyberloafing behavior at a higher level than female teachers.

Teachers' cyberloafing levels do not show any significant difference in terms of age, marital status, branch, seniority, and education level variables. Although teachers' significant cyberloafing scores do not differ significantly according to the school level, general cyberloafing and insignificant cyberloafing scores differ significantly according to the school level.

Discussion & Conclusion

The results reveal that teachers' perceptions of general and significant cyberloafing behaviors are at a low level, while their perceptions of insignificant cyberloafing behaviors are at a moderate level. Teachers engage in insignificant cyberloafing behaviors more frequently than significant ones. It is possible to find studies in the literature that reach consistent results to this study (Arık, 2016; Sarıca, 2019; Yıldız, 2021).

The results show that the frequency of teachers exhibiting insignificant cyberloafing behaviors differs according to the gender variable, while the frequency of general and significant cyberloafing behaviors does not. It has been observed that male teachers engage in insignificant cyberloafing behaviors at a higher level than female teachers. Consistent with this study; there are other studies that also find men engage in insignificant cyberloafing behaviors more frequently than women (Ataş, 2017; Hanaylı, 2020). Additionally, some studies reveal no significant difference in cyberloafing behavior levels according to gender (Anandarajan & Simmers, 2004; Kaplan & Çetinkaya, 2014; Kılıç, 2017; Örücü & Yıldız, 2014; Özdemir, 2017), while others reveal a difference (Blanchard & Henle, 2008; Güllü, 2020; Lim & Chen, 2012; Sarıca, 2019; Özdem & Demir, 2015; Vitak, Crouse, & LaRose, 2011).

The results reveal that teachers' cyberloafing levels do not show a significant difference in terms of age, marital status, branch, seniority, or education level. Although teachers' significant cyberloafing scores do not differ significantly according to the school level, general and insignificant cyberloafing scores differ significantly based on the school level. Studies examining whether cyberloafing scores vary by school level are quite limited. Kurun (2019) found no difference in cyberloafing behavior based on school level, while Arık (2016) and Ataş & Yirci (2018) concluded that school level is an important variable influencing cyberloafing.

Öğretmenlerin Sanal Kaytarma Davranışlarına İlişkin Algılarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

Burcu ATA BİLGİLİ, Millî Eğitim Bakanlığı, ORCID ID: 0000-0002-5633-7089

Yaser ARSLAN, Kocaeli Üniversitesi, ORCID ID: 0000-0001-6625-6066

Öz

Bu araştırmanın amacı, Balıkesir ili merkezi ve ilçelerinde görev yapan öğretmenlerin sanal kaytarma davranışlarına ilişkin algılarını belirlemek ve çeşitli demografik değişkenler açısından incelemektir. Araştırmanın çalışma grubu uygun örnekleme yöntemiyle belirlenen ve gönüllülük esasına dayalı olarak araştırmaya katılan Balıkesir ilinde çeşitli okullarda görev yapan 400 öğretmenden oluşmaktadır. Çalışma, nicel araştırma yöntemlerinden biri olan nedensel karşılaştırma modeli kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın verileri Kişisel Bilgi Formu ve Örücü ve Yıldız'ın (2014) geliştirdiği Sanal Kaytarma Ölçeği ile toplanmıştır. Araştırmada elde edilen veriler betimsel istatistik, bağımsız örneklem t-testi, tek yönlü ANOVA testi ve LSD testi kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, öğretmenlerin sanal kaytarma davranışlarını sergileme sıklıkları düşük düzeydedir. Sanal kaytarmanın alt boyutları incelendiğinde; öğretmenlerin önemli sanal kaytarma davranışını düşük düzeyde, önemsiz sanal kaytarma davranışını ise orta düzeyde sergiledikleri tespit edilmiştir. Öğretmenlerin genel sanal kaytarma davranışlarının görev yapılan kademe değişkenine göre; önemsiz sanal kaytarma davranışlarının, cinsiyet ve görev yapılan kademe değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Ulaşılan sonuçlar doğrultusunda uygulayıcılara ve araştırmacılara önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Sanal Kaytarma, Siber Aylaklık, Öğretmen

Inönü Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Dergisi
Cilt 26, Sayı 1, 2025
ss. 261-278
DOI
10.17679/inuefd.1548715

Makale Türü
Araştırma Makalesi

Gönderim Tarihi
11.09.2024

Kabul Tarihi
06.05.2025

Önerilen Atıf

Ata-Bilgili, B., & Arslan, Y. (2025). Öğretmenlerin sanal kaytarma davranışlarına ilişkin algılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Inönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26(1), 261-278. DOI: 10.17679/inuefd.1548715

1. Giriş

Ülkemizde ve dünyada bireylerin internete erişim ve interneti kullanma oranları artmaktadır. Datareportal'ın (2024) dünya çapında internet kullanan bireylerin sayıları ve yıldan yıla değişimleri verisi incelendiğinde; Nisan 2014'te 2 milyar 736 milyon bireyin, Nisan 2024'te 5 milyar 438 milyon bireyin interneti kullandığı görülmektedir. Ülkemizde de TÜİK'in (2023) Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması verileri incelendiğinde, ülkemizde internete erişim imkânına sahip hanelerin oranının bir önceki yıla göre 1,4 puan artışla %95,5'e ulaştığı görülmektedir. 2012 yılında %47,2 olan hanelerde internet erişim imkânı oranı 2023 yılında %95,5'e yükselmiş ve 2012 yılında %47,4 olan bireylerde internet kullanım oranı 2023 yılında %87,1'e yükselmiştir.

Datareportal'ın (2024) internet kullanımındaki temel nedenler verisi incelendiğinde, bireylerin %60,9'unun bilgiye erişmek, %56,6'sının arkadaş ve aile ile görüşmek, %52,3'ünün video/film izlemek, %51,9'unun haber ve etkinliklerden haberdar olmak için interneti kullandığı belirlenmiştir. TÜİK (2023) verilerine göre, bireylerin %96'sının mesajlaşma, %92,5'inin internet üzerinden sesli/görüntülü arama yapma amacıyla interneti kullandığı görülmektedir. Bireylerin %86,8'i, interneti sosyal medya platformlarında profil oluşturma, mesajlaşma veya fotoğraf gibi içerikler paylaşma amacıyla kullanmakta olup, bu kullanım oranını %71,2 ile mal ve hizmetler hakkında bilgi edinme, %68,1 ile çevrim içi haber siteleri, gazeteler ve haber dergilerini okuma, %67,1 ile internet bankacılığı hizmetlerinden yararlanma ve %66,3 ile sağlık konularında bilgi arama amaçları takip etmektedir.

Türkiye'de, toplumun büyük çoğunluğu tarafından çeşitli amaçlarla internet kullanımının gerçekleştiği görülsede en çok kişisel amaçlar ve sosyal medyaya ulaşma amacıyla internet kullanılmaktadır (TÜİK, 2023). Özellikle internet kullanımının mesai saatleri içerisinde belirtilen amaçlarla gerçekleştirilmesi sonucu işler yavaşlayabilmekte, maddi ve manevi kayıplar yaşanabilmektedir (Weatherbee, 2010). Araştırmacılar, internetin çalışma saatleri içerisinde amaç dışı kullanımına yönelik sanal kaytarma (cyberloafing) terimini kullanmaktadırlar (Blanchard ve Henle, 2008; Lim, 2002).

Sanal kaytarma; çalışanların mesai saatleri içerisinde örgütün internetiyle gönüllü olarak iş dışı web davranışlarında bulunmaları (Lim, 2002: 677), örgütün internetini kişisel ihtiyaçları için kullanmaları (Blanchard ve Henle, 2008: 1067), iş saatleri içerisinde çevrim içi oyun oynamak veya eğlence amaçlı web sitelerini ziyaret etmeleri olarak tanımlanmaktadır (Weatherbee, 2010: 36). Ulusal alan yazınında ise sanal kaytarma; örgütün bilgisayar ve internetinin bireysel amaçlarla kullanılması (Örücü ve Yıldız, 2014: 99), çalışanların iş yerinde işlerini yapabilmesi için verilen bilgisayar ve internetin iş dışı amaçla kullanılması olarak kavramsallaştırılmıştır (Özkalp vd., 2012: 31).

Üzerinde tam bir fikir birliğine varılamayan ve farklı perspektiflerden değerlendirilen sanal kaytarma kavramı, internetin etkisiz kullanımı yoluyla işyerinde iş yapmaktan kaçınmak olarak ele alınabilir (Askew vd., 2014; Lim, 2002). Sanal kaytarma türlerine ilişkin literatür incelendiğinde, sanal kaytarma davranışlarının farklı araştırmacılar tarafından çeşitli şekillerde sınıflandırıldığı anlaşılmaktadır. Bununla birlikte, en çok kabul gören ve yaygın olarak kullanılan sınıflandırmalardan biri Blanchard ve Henle (2008) tarafından kavramsallaştırılmıştır. Blanchard ve Henle (2008), sanal kaytarma davranışlarını önemsiz ve önemli sanal kaytarma olarak ikiye ayırmıştır. İşyerinde kişisel email almak/göndermek, haber ve finans sitelerinde gezinmek ya da çevrim içi alışveriş yapmak gibi davranışlar önemsiz sanal kaytarma davranışları; yetişkinlere yönelik sitelere girmek, kumar oynamak, diğer kişilerle sohbet etmek ya da müzik indirmek gibi davranışlar önemli sanal kaytarma davranışları arasında sıralanmıştır.

Sanal kaytarmanın genelde verimlilik, performans ve maddi kayıplar açısından olumsuz durumlara sebebiyet veren negatif yönlü bir bakış açısıyla değerlendirildiği görülsede Özkalp ve Yıldız (2018), Vitak vd. (2011), Yıldız ve Yıldız (2016) gibi araştırmacılar stresi azaltma, örgütsel

öğrenmeyi arttırma, çalışanların yaratıcı ve inovatif yönünü güçlendirme gibi pozitif yönlü bir bakış açısıyla sanal kaytarmanın değerlendirilebileceğini belirtmektedirler.

Bir örgütte çalışanları sanal kaytarma davranışına yönlendiren pek çok neden olabilmektedir. Sanal kaytarma davranışının çalışanlarda görülmesinin nedenlerinden biri, örgütsel politikalar ve normlardır. Çalışanların donanımını getirme serbestliğini tanıyan ve çalışanlara daha serbest çalışma saatleri sunan örgütsel politikalar sanal kaytarma davranışına neden olmaktadır (Kılıç, 2017). Bunun dışında; bilgisayar, akıllı telefon ve tablet gibi çoğu mobil teknolojik cihazın daha erişilebilir hale gelmesinin, bu cihazların internet erişimini sağlamasının ve bireylerin teknolojik yeniliklere daha kolay adapte olmasının sanal kaytarma davranışını arttırdığı ifade edilmektedir (Seçkin ve Kerse, 2017).

Uluslararası ve ulusal alan yazınındaki araştırmalar öğretmenlerin sanal kaytarma davranışları sergilediklerini ortaya koymaktadır. Bu araştırmalarda; öğretmenlerin sıklıkla (Page, 2015) ve orta düzeyde sanal kaytarma davranışı sergiledikleri görülmektedir (Güllü, 2020). Yaldız (2021) da öğretmenlerin genel ve önemli sanal kaytarma davranışını orta düzeyde, önemsiz sanal kaytarma davranışını ise yüksek düzeyde sergilediklerini ifade etmektedir.

Diğer taraftan, örgütsel demografi yaklaşımında demografik özelliklerin örgütsel davranışı etkileme potansiyeline sahip olduğu öne sürülmektedir. Demografik özelliklerin davranışı, bireylerin kişisel özelliklerinden bağımsız olarak etkilediğini savunan bu yaklaşım (Lawrence, 1997), demografiyi grup düzeyinde bir özellik olarak ele almakta ve örgütsel demografi yaklaşımını temel alan araştırmalarda cinsiyet, yaş, medeni durum gibi demografik faktörler ile birim, grup ve/veya örgüt çıktıları arasındaki ilişkiler analiz edilmektedir. (Tsui vd., 1992). Demografinin sosyal ilişkiler ve örgütsel davranış üzerindeki etkisi, örgütlerde meydana gelen birçok olayı anlamak açısından demografik özellikleri önemli bir faktör hâline getirmektedir (Pfeffer, 1985: 68-70).

Bu araştırma, hem öğretmenlerin sanal kaytarma davranışını ne sıklıkta gösterdiğini hem de sanal kaytarma düzeyinin demografik değişkenlere göre (cinsiyet, yaş, medeni durum, branş, kıdem, eğitim düzeyi ve görev yapılan kademe) anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemeyi amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki alt problemlere yanıt aranmaktadır:

- ✓ Öğretmenlerin sanal kaytarma davranışları ne düzeydedir?
- ✓ Öğretmenlerin sanal kaytarma davranışları demografik değişkenlere göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Modeli

Öğretmenlerin sanal kaytarma davranışlarına ilişkin algılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesini amaçlayan bu çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden nedensel karşılaştırma modeli kullanılmıştır. Nedensel karşılaştırmalı araştırmalarda, gruplar arasında hâlihazırda var olan farklılıkların nedenlerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır (Fraenkel, vd., 2023).

Tablo 1.

Çalışma Grubunun Profili (N = 400)

Demografik Özellik	n	%
Cinsiyet		
Kadın	298	74,5
Erkek	102	25,5
Yaş		
25 yaş ve altı	3	0,7
26-35 yaş arası	75	18,8

36-45 yaş arası	204	51,0
46-55 yaş arası	86	21,5
56 yaş ve üstü	32	8,0
Medeni Durum		
Bekâr	50	12,5
Evli	350	87,5
Branş*		
Sınıf Öğretmenliği	127	31,8
Yabancı Dil	70	17,5
Sayısal Alan	53	13,2
Uygulamalı Bilimler	49	12,2
Diğer Sözel Alan	38	9,5
Okul Öncesi Eğitimi	32	8
Sosyal Bilimler	31	7,8
Kıdem		
1-5 yıl arası	9	2,2
6-10 yıl arası	46	11,5
11-15 yıl arası	88	22,0
16-20 yıl arası	105	26,3
21-25 yıl arası	68	17,0
26 yıl ve üstü	84	21,0
Eğitim Düzeyi		
Yüksekokul / Enstitü	16	4,0
Lisans	313	78,3
Yüksek Lisans	69	17,2
Doktora	2	0,5
Görev Yapılan Kademe		
Okul öncesi	14	3,5
İlkokul	175	43,8
Ortaokul	165	41,2
Ortaöğretim	31	7,8
Özel Eğitim	14	3,5
Kayıp veri	1	0,2

*Branş: Yabancı Dil [İngilizce + Almanca], Sayısal Alan [Biyoloji + Fen Bilimleri + Fizik + İlköğretim Matematik + Ortaöğretim Matematik], Uygulamalı Bilimler [Beden Eğitimi + Bilişim Teknolojileri + El Sanatları + Görsel Sanatlar + Müzik + Teknoloji ve Tasarım], Diğer Sözel Alan [Özel Eğitim + Rehberlik + Türk Dili ve Edebiyatı, Türkçe], Okul Öncesi Eğitimi [Çocuk Gelişimi + Okul Öncesi], Sosyal Bilimler [Coğrafya + Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Felsefe + Sosyal Bilgiler + Tarih]

2.2. Çalışma Grubu

Çalışma grubu, Balıkesir ilindeki çeşitli okullarda görev yapan ve uygun örnekleme yöntemiyle ulaşılan 400 öğretmenden oluşmaktadır. Araştırmancın çalışma grubunu oluşturan öğretmenlerin cinsiyet, yaş, medeni durum, branş, kıdem, eğitim düzeyi ve görev yapılan kademe değişkenlerine göre demografik bilgilerinin dağılımı Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1 incelendiğinde, katılımcıların 102’sinin erkek (%25,5), 298’inin kadın (%74,5) olduğu görülmektedir. Yaş değişkenine göre incelendiğinde, çalışma grubunun 3’ü (%0,7) 25 yaş ve altı, 75’i (%18,8) 26-35 yaş arası, 204’ü (%51) 36-45 yaş arası, 86’sı (%21,5) 46-55 yaş arası ve 32’si (%8) 56 yaş ve üstü öğretmenlerden oluşmaktadır. Medeni durum değişkenine göre incelendiğinde, öğretmenlerin 350’si (%87,5) evli iken, 50’si (%12,5) bekârdır. Branş değişkenine göre incelendiğinde, öğretmenlerin 127’si (%31,8) Sınıf Öğretmenliği, 70’i (%17,5) Yabancı Dil, 53’ü (%13,2) Sayısal Alan, 49’u (%12,2) Uygulamalı Bilimler, 32’si (%8) Okul Öncesi Eğitimi, 31’i (%7,8) Sosyal Bilimler ve 38’i (%9,5) Diğer Sözel Alanda yer almaktadır. Mesleki kıdem değişkenine göre incelendiğinde, öğretmenlerin 9’u 1-5 yıl arası (%2,2), 46’sı 6-10 yıl arası (%11,5), 88’i 11-15 yıl arası (%22), 105’i 16-20 yıl arası (%26,3), 68’i 21-25 yıl arası (%17) ve 84’ü 26 yıl ve üstü (%21) hizmet sürelerine sahiptir. Eğitim düzeyi değişkenine göre incelendiğinde, 16 Yüksekokul/Enstitü (%4), 313 lisans (%78,3), 71 lisansüstü (%17,7) mezunu öğretmen yer almaktadır. Görev yapılan kademe değişkenine göre incelendiğinde, öğretmenlerin 14’ü (%3,5) okul öncesinde, 175’i (%43,8) ilkokulda, 165’i (%41,2) ortaokulda, 31’i (%7,8) ortaöğretimde ve 14’ü (%3,5) özel eğitimde görev yapmaktadır.

2.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Bu araştırmada veriler, araştırmacılar tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formu ve Örücü ve Yıldız (2014) tarafından geliştirilen Sanal Kaytarma Ölçeği (SKÖ) kullanılarak Google Form üzerinden toplanmıştır. Ölçeğin 'önemli sanal kaytarma' boyutunun Cronbach's Alpha Güvenirlik Katsayısı 0,85, 'önemsiz sanal kaytarma' boyutunun ise 0,853 olarak belirlenmiştir. Ölçeğin genel güvenirlik katsayısı ise 0,888'dir (Örücü ve Yıldız, 2014). Bu araştırmada ise Cronbach's Alpha Güvenirlik Katsayıları sırasıyla 0,86, 0,91 ve 0,93 olarak hesaplanmıştır. Hem ölçeğin tamamının hem de alt boyutların güvenirlik analizi sonuçlarının kabul edilebilir düzey olan 0,7'nin üzerinde olduğu görülmüştür (Büyüköztürk, 2020). Ölçeğin 1-8 arasındaki maddeleri 'önemli sanal kaytarma' davranışlarını, 9-14 arasındaki maddeleri ise 'önemsiz sanal kaytarma' davranışlarını içermektedir. Ölçekte ters madde bulunmamakta olup, ölçek 5'li Likert tipi olarak "1=Hiçbir Zaman, 2=Nadiren, 3=Bazen, 4=Sıklıkla, 5=Her Zaman" şeklinde düzenlenmiştir.

Verilerin analiz edilmesi için SPSS 26 aracılığıyla betimsel istatistik, t-testi, tek yönlü ANOVA testi ve post-hoc testlerinden LSD testi yapılmış; ilgili testlerin varsayımlarının sağlandığı sınıdıktan sonra veriler analiz edilmiştir.

3. Bulgular

3.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Öğretmenlerin sanal kaytarma davranışlarının düzeyine ait betimsel veriler Tablo 2'de sunulmuştur. Öğretmenlerin; genel ($M=2,43$) ve önemli sanal kaytarma ($M=2,21$) davranışlarına ilişkin algılarının düşük düzeyde; önemsiz sanal kaytarma ($M=2,72$) davranışlarına ilişkin algılarının ise orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 2.

Öğretmenlerin Sanal Kaytarma Düzeylerine İlişkin Betimsel Veriler

Ölçüm	M	SS
Sanal kaytarma	2,43	0,85
Önemli sanal kaytarma alt boyutu	2,21	0,78
Önemsiz sanal kaytarma alt boyutu	2,72	1,05

3.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Bu başlık altında; öğretmenlerin sanal kaytarma davranışı düzeylerinin cinsiyet, yaş, medeni durum, branş, kıdem, eğitim düzeyi ve görev yapılan kademe demografik değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını inceleyen araştırmanın ikinci alt problemine ilişkin analiz sonuçları sunulmuştur. Öğretmenlerin cinsiyetlerine göre sanal kaytarma düzeyleri arasında fark olup olmadığını belirlemek için yapılan bağımsız örneklem t-testine ilişkin sonuçlar Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3.

Öğretmenlerin Sanal Kaytarma Düzeylerinin Cinsiyet Değişkeni Açısından İncelenmesine İlişkin Bağımsız Örneklem T-Testi Sonuçları

Boyut	Kadın		Erkek		t	sd	p	Cohen's d
	M	SS	M	SS				
Genel	2,41	0,86	2,50	0,82	-0,96	398	0,33	0,1
Önemli	2,22	0,79	2,20	0,72	0,20	398	0,84	0,02

Önemsiz	2,66	1,04	2,91	1,06	-2,03	398	0,04*	0,23
---------	------	------	------	------	-------	-----	-------	------

* $p < 0,05$

Tablo 3'e göre, öğretmenlerin genel sanal kaytarma puanları cinsiyete göre anlamlı bir biçimde farklılaşmamaktadır ($p > 0,05$). Sanal kaytarma ölçeğinin alt boyutlarına ilişkin sonuçlar incelendiğinde; önemli sanal kaytarma davranışı boyutunda cinsiyete göre anlamlı bir fark görülmezken ($p > 0,05$), önemsiz sanal kaytarma davranışı boyutunda cinsiyete göre anlamlı bir fark görülmektedir ($p < 0,05$). Erkek öğretmenlerin ($M=2,91$), kadın öğretmenlere ($M=2,66$) göre önemsiz sanal kaytarma davranışını daha yüksek düzeyde sergiledikleri görülmüştür. Cohen's d etki büyüklüğü değeri 0,23 olarak bulunmuştur. Cohen'e (1992) göre bu değer, cinsiyetin öğretmenlerin önemsiz sanal kaytarma davranışları üzerindeki etkisine ilişkin düşük düzeyde etki büyüklüğünü işaret etmektedir.

Öğretmenlerin sanal kaytarma düzeylerinin yaşlarına göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan tek yönlü ANOVA testi sonuçları Tablo 4'te verilmiştir. Tablo 4'e göre, öğretmenlerin genel sanal kaytarma düzeyleri yaş değişkeni açısından anlamlı bir farklılık göstermemektedir [$F(3, 396) = 1,63$; $p > 0,05$]. Sanal kaytarma ölçeğinin alt boyutlarına ilişkin analiz sonuçları incelendiğinde, önemli [$F(3, 396) = 1,06$; $p > 0,05$] ve önemsiz sanal kaytarma davranışı boyutlarında da yaş değişkeni açısından anlamlı bir fark görülmemektedir [$F(3, 396) = 2,00$; $p > 0,05$].

Öğretmenlerin medeni durumlarına göre sanal kaytarma düzeyleri arasında fark olup olmadığını belirlemek için yapılan bağımsız örneklem t-testine ilişkin sonuçlar Tablo 5'te verilmiştir. Tablo 5'e göre, öğretmenlerin genel sanal kaytarma puanları medeni duruma göre anlamlı bir biçimde farklılaşmamaktadır. Benzer biçimde, önemli ve önemsiz sanal kaytarma davranışı boyutlarında da medeni durum değişkeni açısından anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p > 0,05$).

Tablo 4.

Öğretmenlerin Sanal Kaytarma Düzeylerinin Yaş Değişkeni Açısından İncelenmesine İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

Boyut	KT	KO	$F(3, 396)$	p
Genel				
Gruplar arası	3,54	1,18	1,63	0,18
Gruplar içi	287,22	0,72		
Önemli				
Gruplar arası	1,94	0,64	1,06	0,36
Gruplar içi	240,99	0,60		
Önemsiz				
Gruplar arası	6,68	2,22	2,00	0,11
Gruplar içi	438,97	1,10		

Tablo 5.

Öğretmenlerin Sanal Kaytarma Düzeylerinin Medeni Durum Değişkeni Açısından İncelenmesine İlişkin Bağımsız Örneklem T-Testi Sonuçları

Boyut	Bekar		Evli		t	sd	p
	M	SS	M	SS			
Genel	2,43	0,91	2,43	0,84	0,06	398	0,94
Önemli	2,26	0,83	2,21	0,77	0,39	398	0,69
Önemsiz	2,65	1,12	2,73	1,04	0,51	398	0,60

Öğretmenlerin sanal kaytarma düzeylerinin branşlarına göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan tek yönlü ANOVA testi sonuçları Tablo 6’da verilmiştir. Tablo 6’ya göre, öğretmenlerin genel sanal kaytarma düzeyleri yaş değişkeni açısından anlamlı bir farklılık göstermemektedir [$F(3, 396) = 1,09; p>0,05$]. Sanal kaytarma ölçeğinin alt boyutlarına ilişkin analiz sonuçları incelendiğinde, önemli [$F(3, 396) = 0,50; p>0,05$] ve önemsiz sanal kaytarma davranışı boyutlarında da branş değişkeni açısından anlamlı bir fark görülmemektedir [$F(3, 396) = 1,75; p>0,05$].

Öğretmenlerin sanal kaytarma düzeylerinin kıdemlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan tek yönlü ANOVA testi sonuçları Tablo 7’de verilmiştir. Tablo 7 incelendiğinde, öğretmenlerin genel sanal kaytarma ortalama puanları ile kıdemleri arasında anlamlı düzeyde bir farklılık olmadığı görülmektedir [$F(3, 396) = 1,19; p>0,05$]. Sanal kaytarma ölçeğinin alt boyutları incelendiğinde, hem önemli [$F(3, 396) = 0,93; p>0,05$] hem de önemsiz sanal kaytarma davranışı boyutunda kıdeme göre anlamlı bir fark görülmemektedir [$F(3, 396) = 1,24; p>0,05$].

Tablo 6.

Öğretmenlerin Sanal Kaytarma Düzeylerinin Branş Değişkeni Açısından İncelenmesine İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

Boyut	KT	KO	F(3, 396)	p
Genel				
Gruplar arası	4,79	0,79	1,09	0,36
Gruplar içi	285,98	0,72		
Önemli				
Gruplar arası	1,84	0,30	0,50	0,80
Gruplar içi	241,09	0,61		
Önemsiz				
Gruplar arası	11,61	1,93	1,75	0,10
Gruplar içi	434,04	1,10		

Öğretmenlerin sanal kaytarma düzeylerinin eğitim düzeylerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan tek yönlü ANOVA testi sonuçları Tablo 8’de verilmiştir. Tablo 8’e göre, öğretmenlerin genel sanal kaytarma ortalama puanları ile eğitim düzeyleri arasında anlamlı düzeyde bir farklılığa rastlanmamıştır [$F(3, 396) = 0,52; p>0,05$]. Sanal kaytarma ölçeğinin alt boyutları incelendiğinde, hem önemli [$F(3, 396) = 0,32; p>0,05$] hem de önemsiz sanal kaytarma davranışı boyutunda eğitim düzeyine göre anlamlı bir fark görülmemektedir [$F(3, 396) = 0,68; p>0,05$].

Tablo 7.

Öğretmenlerin Sanal Kaytarma Düzeylerinin Kıdem Değişkeni Açısından İncelenmesine İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

Boyut	KT	KO	$F(3, 396)$	p
Genel				
Gruplar arası	3,47	0,86	1,19	0,31
Gruplar içi	287,30	0,72		
Önemli				
Gruplar arası	2,26	0,56	0,93	0,44
Gruplar içi	240,67	0,60		
Önemsiz				
Gruplar arası	5,53	1,38	1,24	0,29
Gruplar içi	440,12	1,11		

Öğretmenlerin sanal kaytarma düzeylerinin görev yapılan kademeye göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan tek yönlü ANOVA testi sonuçları Tablo 9'da verilmiştir. Tablo 9 incelendiğinde, öğretmenlerin genel sanal kaytarma ortalama puanları [$F(3, 396) = 2,52$; $p < 0,05$] ve önemsiz sanal kaytarma ortalama puanları ile eğitim düzeyleri arasında anlamlı farklılık olduğu görülmektedir [$F(3, 396) = 2,73$; $p < 0,05$]. Genel sanal kaytarmaya ilişkin eta kare (η^2) etki büyüklüğü değeri 0,14 olarak bulunmuştur. Kirk'e (1996) göre bu değer, görev yapılan kademenin öğretmenlerin sanal kaytarma davranışları üzerindeki etkisine ilişkin yüksek düzeyde etki büyüklüğüne işaret etmektedir. Önemsiz sanal kaytarmaya ilişkin η^2 değeri 0,08 olarak bulunmuştur. Bu değer, görev yapılan kademenin öğretmenlerin önemsiz sanal kaytarma davranışları üzerindeki etkisine ilişkin orta düzeyde etki büyüklüğüne işaret etmektedir (Kirk, 1996). Öğretmenlerin önemli sanal kaytarma ortalama puanları ile eğitim düzeyleri arasında ise anlamlı bir fark görülmemektedir [$F(3, 396) = 1,98$; $p > 0,05$].

Tablo 8.

Öğretmenlerin Sanal Kaytarma Düzeylerinin Eğitim Düzeyi Değişkeni Açısından İncelenmesine İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

Boyut	KT	KO	$F(3, 396)$	p
Genel				
Gruplar arası	0,77	0,38	0,52	0,59
Gruplar içi	290,00	0,73		
Önemli				
Gruplar arası	0,39	0,19	0,32	0,72
Gruplar içi	242,54	0,61		
Önemsiz				
Gruplar arası	1,52	0,76	0,68	0,50
Gruplar içi	444,12	1,11		

Tablo 9.

Öğretmenlerin Sanal Kaytarma Düzeylerinin Görev Yapılan Kademe Değişkeni Açısından İncelenmesine İlişkin Tek Yönlü ANOVA Sonuçları

Boyut	KT	KO	F(3, 396)	p	(Eta kare) η^2
Genel					
Gruplar arası	7,23	1,80	2,52	0,04*	0,14
Gruplar içi	282,90	0,71			
Önemli					
Gruplar arası	4,79	1,19	1,98	0,09	0,08
Gruplar içi	238,13	0,60			
Önemsiz					
Gruplar arası	11,95	2,98	2,73	0,03*	0,08
Gruplar içi	430,70	1,09			

Araştırmaya katılan öğretmenlerin sanal kaytarma ortalama puanlarında görev yapılan kademe değişkenine göre saptanan anlamlı farklılığın hangi yönde olduğunu belirlemek üzere yapılan LSD testi sonuçları Tablo 10'da verilmektedir.

Tablo 10.

Öğretmenlerin Sanal Kaytarma Düzeylerinin Görev Yapılan Kademeye Göre Karşılaştırılmasına İlişkin LSD Testi Sonuçları

Değişkenler	Okul Öncesi		İlkokul		Ortaokul		Ortaöğretim		Özel Eğitim		Fark(LSD)
	M	SS	M	SS	M	SS	M	SS	M	SS	
Genel	1,91	0,93	2,36	0,81	2,52	0,88	2,63	0,72	2,43	0,85	4>1,2; 3>1
Önemli	1,73	0,73	2,18	0,74	2,27	0,83	2,37	0,72	2,21	0,67	
Önemsiz	2,15	1,28	2,61	1,01	2,86	1,08	2,98	0,84	2,73	1,14	3>1,2; 4>1

LSD testiyle yapılan çoklu karşılaştırmalara göre, ortaöğretim kademesinde görev yapan öğretmenlerin genel sanal kaytarma puanları ($M=2,63$), okul öncesi ($M=1,91$) ve ilkokul kademesinde görev yapan öğretmenlerin ($M=2,36$) genel sanal kaytarma puanlarından yüksektir. Benzer biçimde, ortaokul kademesinde görev yapan öğretmenlerin ($M=2,52$) genel sanal kaytarma puanları okul öncesi kademesinde görev yapan öğretmenlerin ($M=1,91$) genel sanal kaytarma puanlarından yüksektir. Önemsiz sanal kaytarma puanları arasındaki farklar incelendiğinde; ortaokul kademesinde görev yapan öğretmenlerin önemsiz sanal kaytarma puanlarının ($M=2,86$), okul öncesi ($M=2,15$) ve ilkokul kademesinde görev yapan öğretmenlerin ($M=2,61$) önemsiz sanal kaytarma puanlarından yüksek olduğu görülmektedir. Önemsiz sanal kaytarma boyutuna ilişkin gruplar arasındaki farklar ortaöğretim kademesinde görev yapan öğretmenlerin genel sanal kaytarma puanlarının ($M=2,98$) okul öncesi kademesinde görev yapan öğretmenlerin önemsiz sanal kaytarma puanlarından ($M=2,15$) yüksek olduğunu ortaya koymaktadır (Tablo 10).

4. Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Araştırmada elde edilen sonuçlara göre, öğretmenlerin sanal kaytarma davranışlarını sergileme sıklıkları düşük düzeydedir. Sanal kaytarmanın alt boyutları incelendiğinde; öğretmenlerin önemli sanal kaytarma davranışını düşük, önemsiz sanal kaytarma davranışını ise orta düzeyde sergiledikleri görülmüştür. Bu sonuç, öğretmenlerin önemsiz sanal kaytarma davranışlarını, önemli sanal kaytarma davranışlarına oranla daha sık gerçekleştirdiğini ortaya

koymaktadır. Alan yazınında, bu araştırmadakiyle uyumlu sonuçlara ulaşılan araştırmalar olduğu görülmektedir (Arık, 2016; Sarıca, 2019; Yıldız, 2021). Önemsiz sanal kaytarma davranışlarının, önemli sanal kaytarma davranışlarından daha sık sergilenmesi, öğretmenlerin önemsiz siber davranışları daha kabul edilebilir bulmasıyla açıklanabilir.

Araştırma bulguları, öğretmenlerin cinsiyete göre önemsiz sanal kaytarma davranışlarını sergileme sıklıklarının farklılaştığını, ancak genel ve önemli sanal kaytarma davranışları açısından cinsiyetler arasında bir fark olmadığını ortaya koymaktadır. Ayrıca, önemsiz sanal kaytarma boyutunda, erkek öğretmenlerin puan ortalamalarının kadın öğretmenlerin puan ortalamalarından anlamlı derecede yüksek olduğu tespit edilmiştir. Ataş (2017) ve Hanaylı (2020) da erkek öğretmenlerin önemsiz sanal kaytarma davranışlarını kadın öğretmenlerden daha sık gerçekleştirdiğini ortaya koymuştur. Sanal kaytarma davranış düzeylerinde cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir fark bulunmadığı sonucuna ulaşılan araştırmalar olduğu gibi (Anandarajan ve Simmers, 2004; Erkoç, İsmaylova ve Mutlu-Bayraktar, 2024; Kaplan ve Çetinkaya, 2014; Kılıç, 2017; Örüçü ve Yıldız, 2014; Özdemir, 2017) fark bulunduğu sonucuna erişilen araştırmalar da bulunmaktadır (Blanchard ve Henle, 2008; Güllü, 2020; Lim ve Chen, 2012; Sarıca, 2019; Özdemir ve Demir, 2015; Vitak, Crouse ve LaRose, 2011). Görüldüğü üzere daha önceki araştırmalar, sanal kaytarma davranışının cinsiyet değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığına yönelik uyumsuz sonuçlar ortaya koymaktadır.

Öğretmenlerin sanal kaytarma davranış düzeylerinde yaş değişkenine göre anlamlı bir fark tespit edilmemiştir. Bu sonuca paralel olarak; Akca (2013), Candan ve İnce (2016), Kılıç (2017) da sanal kaytarmanın yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediğini ortaya koymuşlardır. Diğer taraftan, sanal kaytarma davranış düzeyinin yaş değişkenine göre anlamlı biçimde farklılaştığını tespit eden araştırmalar da mevcuttur (Arık, 2016; Örüçü ve Yıldız, 2014; Vitak, Crouse ve LaRose, 2011). Bu araştırmalarda erişilen farklı sonuçların nedeni, araştırmaların birbirlerinden farklı bağlamlarda yürütülmesi olabilir.

Araştırma sonuçları; öğretmenlerin sanal kaytarma davranış düzeylerinin medeni durum değişkenine göre anlamlı biçimde farklılaşmadığını göstermektedir. Sanal kaytarmanın medeni durum değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşılan araştırmalarla birlikte (Bayram, 2020; Kaplan ve Çetinkaya, 2014; Serttaş ve Şimşek, 2017) medeni durum değişkenine göre anlamlı bir farklılığın tespit edildiği araştırmalar olduğu da görülmektedir (Arık, 2016; Ataş ve Yirci, 2018; Çavuşoğlu, Palamutçuoğlu ve Palamutçuoğlu, 2014; Güllü, 2020; Hanaylı, 2020; Örüçü ve Yıldız, 2014).

Öğretmenlerin sanal kaytarma davranış düzeylerinde branş değişkenine göre anlamlı bir fark tespit edilmemiştir. Benzer biçimde; Erkoç, İsmayilov ve Mutlu-Bayraktar (2024) da öğretmen adaylarının sanal kaytarma düzeylerinin branş değişkenine göre anlamlı bir biçimde farklılaşmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Bu sonucun aksine, Tüzer (2022) öğretmenlerin sanal kaytarma düzeylerinin; Doğusoy, Sevinç ve Ergün (2020) ise öğretmen adaylarının sanal kaytarma düzeylerinin branş değişkenine göre anlamlı biçimde farklılaştığını ortaya koymuşlardır. Bu araştırmada branşların birleştirilerek gruplar halinde ele alınması ve analizlere dahil edilmesinin, söz konusu uyumsuzluğun nedeni olabileceği öne sürülebilir.

Araştırma sonuçları; öğretmenlerin sanal kaytarma davranış düzeylerinin kıdem değişkenine göre anlamlı biçimde farklılaşmadığını göstermektedir. Sağlık (Kaplan ve Çetinkaya, 2014) ve konaklama (Serttaş ve Şimşek, 2017) sektörlerinde yapılan araştırmalarda sanal kaytarma düzeyinin kıdem değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna ulaşıldığı gibi; işletme (Anandarajan ve Simmers, 2004), güvenlik (Candan ve İnce, 2016) ve eğitim (Kılıç ve Kocabaş, 2017) alanlarında yapılan araştırmalarda sanal kaytarma düzeyinin kıdem değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği sonucuna ulaşılan araştırmalara da rastlanmaktadır. Bu uyumsuz sonuçlara, araştırmalarda çalışılan bağlamların çeşitli sektörlerden olması ve söz konusu sektörlerin farklı örgütsel dinamiklere sahip olması neden olmuş olabilir.

Öğretmenlerin sanal kaytarma davranış düzeylerinde eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir fark tespit edilmemiştir. Bu sonuçla benzer biçimde; Akca (2013), Bağrıaçık Yılmaz (2017) ile Candan ve İnce (2016) de sanal kaytarmanın eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediğini ortaya koymuşlardır. Diğer taraftan, sanal kaytarma davranış düzeyinin eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı biçimde farklılaştığını tespit eden araştırmalar olduğu da görülmektedir (Kaplan ve Çetinkaya, 2014; Özücü ve Yıldız, 2014; Özkalp, Aydın ve Tekeli, 2012; Vitak vd., 2011). Sıralanan araştırmaların farklı sektörlerde yürütülmüş olmaları nedeniyle, bu araştırmalarda birbirleriyle uyumsuz sonuçlara erişildiği öne sürülebilir.

Araştırmada ulaşılan sonuçlar, öğretmenlerin önemli sanal kaytarma davranış düzeylerinin görev yapılan kademe değişkenine göre anlamlı biçimde farklılaşmadığını ortaya koymasına rağmen; genel ve önemsiz sanal kaytarma davranış düzeylerinin görev yapılan kademe değişkeni açısından anlamlı biçimde farklılaştığını göstermektedir. Araştırma sonuçlarına göre; ortaöğretim kademesinde görev yapan öğretmenlerin genel sanal kaytarma davranış düzeyleri, okul öncesi ve ilköğretim kademesinde görev yapan öğretmenlerden yüksektir. Benzer biçimde, ortaokul kademesinde görev yapan öğretmenlerin genel sanal kaytarma davranış düzeyleri de okul öncesi kademesinde görev yapan öğretmenlerin genel sanal kaytarma davranış düzeylerinden yüksektir. Ek olarak; ortaokul kademesinde görev yapan öğretmenlerin önemsiz sanal kaytarma davranış düzeyleri, okul öncesi ve ilköğretim öğretmenlerinin önemsiz sanal kaytarma davranış düzeylerinden, ortaöğretim kademesinde görev yapan öğretmenlerin önemsiz sanal kaytarma davranış düzeyleri okul öncesi kademesinde görev yapan öğretmenlerin önemsiz sanal kaytarma davranış düzeylerinden yüksektir. Öğretmenlerin sanal kaytarma davranış düzeylerini çalışılan kademe değişkenine göre inceleyen araştırmalar oldukça sınırlıdır. Kurun (2019), sanal kaytarma davranış düzeyinin görev yapılan kademe değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediğini tespit ederken; Arık (2016) ile Ataş ve Yirci (2018) sanal kaytarma davranış düzeyinin görev yapılan kademe değişkenine göre farklılaştığı sonucuna varmışlardır. Araştırmalarda benzer sonuçlara ulaşılmaması nedeniyle, sanal kaytarma ve görev yapılan kademe ilişkisini ele alan daha geniş kapsamlı araştırmaların yürütülmesi önerilebilir.

Araştırmada ulaşılan sonuçlar yorumlanırken dikkate alınması gereken bazı sınırlılıklar söz konusudur. Bu araştırmanın verileri, Balıkesir ili ve ilçelerinde görev yapan öğretmenlerden uygun örnekleme yöntemiyle elde edilmiştir. Gelecekteki araştırmaların farklı bölge, il ve ilçelerde ve/veya öğretmenler dışındaki paydaşlardan da olasılıklı örnekleme yöntemleriyle veri toplanarak yürütülmesi önerilebilir. Araştırmada, öğretmenlerin sanal kaytarma davranışları önce betimsel istatistiki tekniklerle analiz edilmiş, ardından sanal kaytarma davranışının demografik değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Sanal kaytarma davranışı ile diğer değişkenler arasındaki ilişkilerin analiz edileceği nicel yaklaşımla yürütülecek araştırmalar ve sanal kaytarma olgusunu derinlemesine incelemeye olanak sağlayacak nitel yaklaşımın kullanıldığı araştırmalar yürütülmesi önerilebilir.

Çıkar Çatışması Bildirimi

Yazarlar, bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve/veya yayınlanmasına ilişkin herhangi bir potansiyel çıkar çatışması beyan etmemiştir.

Destek/Finansman Bildirimi

Yazarlar, bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve/veya yayınlanması için herhangi bir finansal destek almamıştır.

Etik Kurul Kararı

Bu araştırma için Kocaeli Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu'ndan 05/07/2024 tarih ve 2024/08 numaralı toplantıdaki 12 sıra sayılı karar ile etik izin alınmıştır.

Yapay Zekâ Kullanımı Bildirimi

Yazarlar; bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve yayımlanması için herhangi bir yapay zekâ aracından faydalanmamıştır.

Kaynakça/References

- Akca, A. (2013). *Okul yöneticilerinin iş dışı internet kullanım (siber aylaklık) davranışlarının incelenmesi*. (Yayın No. 333847) [Yüksek lisans tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Anandarajan, M. ve Simmers, C. A. (2004). *Constructive and dysfunctional personal web usage in the workplace: Mapping employee attitudes*, M. Anandarajan and C. A. Simmers (Eds.), *Personal web usage in the workplace: A guide to effective human resources management* (s. 1-27) içinde. IGI Global, USA. <https://doi.org/10.4018/978-1-59140-148-3>
- Arık, M. (2016). *Eğitim fakültelerinde çalışan öğretim elemanlarının sanal kaytarma düzeylerinin yordayıcısı olarak örgüt iklimi: İstanbul ili örneği*. (Yayın No. 440723) [Yüksek lisans tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Askew, K. L., Buckner, J. E., Taing, M. U., Ilie, A., Bauer, J. A. ve Coover, M. D. (2014). Explaining cyberloafing: The role of the theory of planned behavior. *Computers in Human Behavior*, 36, 510-519.
- Ataş, M. (2017). *Öğretmenlerin sanal kaytarma davranışları ile zaman yönetimi becerileri arasındaki ilişki*. (Yayın No. 472244) [Yüksek lisans tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Ataş, M. ve Yirci, R. (2018). İşkoliklikle sanal kaytarma davranışları arasındaki ilişki: Öğretmenler üzerine bir uygulama. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 86, 428-443. <https://doi.org/10.16992/ASOS.14595>
- Bağrıacık-Yılmaz, A. (2017). Lisansüstü öğrencilerinin siber aylaklık düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi: Karma bir çalışma. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(2), 113-134.
- Bayram, A. (2020). *Öğretmenlerde sanal kaytarma davranışının demografik değişkenlere göre incelenmesi*. ECONDER 2020 II. Uluslararası İktisat, İşletme ve Sosyal Bilimler Kongresinde Sunulan Bildiri, Kastamonu Üniversitesi, Kastamonu.
- Blanchard, A. L. ve Henle, C. A. (2008). Correlates of different forms of cyberloafing: The role of norms and external locus of control. *Computers in Human Behavior*, 24(3), 1067–1084. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2007.03.008>
- Büyüköztürk, Ş. (2020). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı: İstatistik, araştırma deseni, SPSS uygulamaları ve yorum*. Ankara: Pegem Akademi.
- Candan, H. ve İnce, M. (2016). Siber kaytarma ve örgütsel bağlılık arasındaki ilişkinin incelenmesine yönelik emniyet çalışanları üzerine bir araştırma. *Niğde Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 9(1), 229-235.
- Cohen, J. (1992). A power primer. *Psychological Bulletin*, 112, 155–159. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.112.1.155>
- Çavuşoğlu, S., Palamutçuoğlu, A. ve Palamutçuoğlu, B. T. (2014). Çalışanların demografik özelliklerinin sanal kaytarma (cyberloafing) üzerindeki etkisi: Üniversite çalışanları üzerinde ampirik bir araştırma. *Research Journal of Busines & Management*, 1(3), 149-168.
- Datareportal (2024). Digital around the world. <https://datareportal.com/global-digital-overview> (Erişim Tarihi:15/05/2024).
- Doğusoy, B., Sevinç, M. ve Ergün, H. (2020). Öğretmen adaylarının siber aylaklık davranışlarının farklı değişkenlere göre incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 28(3), 1321-1332. <https://doi.org/10.24106/kefdergi.3898>

- Erkoç, B., İsmayilov, S. ve Mutlu-Bayraktar, D. (2024). Öğretmen adaylarının siber aylaklık ve bilişsel kapılma düzeylerinin incelenmesi. *Trakya Eğitim Dergisi*, 14(2), 676-690. <https://doi.org/10.24315/tred.1370800>
- Fraenkel, J. R., Wallen, N. E. ve Hyun, H. (2023). *How to design and evaluate research in education (11th Ed.)*. McGraw-Hill Publishing Company.
- Güllü, B. F. (2020). Öğretmenlerin gelişmeleri kaçırma korku düzeyleri ile sanal kaytarma davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi. (Yayın No. 639488) [Yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Hanaylı, B. (2020). Örgütsel bağlılığın sanal kaytarma davranışı üzerindeki etkisi. (Yayın No. 636291) [Yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Kaplan, M. ve Çetinkaya, A. Ş. (2014). Sanal kaytarma ve demografik özellikler açısından farklılıklar: Otel işletmelerinde bir araştırma. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 25(1), 26–34. <https://doi.org/10.17123/atad.vol25iss114726>
- Kılıç, G. N. (2017). Öğretmenlerin okulda internet ve teknoloji kullanımına ilişkin sanal kaytarma davranışlarının incelenmesi. (Yayın No. 504424) [Yüksek lisans tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Kılıç, G. N. ve Kocabaş, İ. (2017). Öğretmenlerin okulda internet ve teknoloji kullanımına ilişkin sanal kaytarma davranışlarının incelenmesi. *Kesit Akademi Dergisi*, 3(10), 715-731. <https://doi.org/10.18020/kesit.1236>
- Kirk, R. E. (1996). Practical significance: A concept whose time has come. *Educational and Psychological Measurement*, 56(5), 746–759. <https://doi.org/10.1177/0013164496056005002>
- Kurun, M. (2019). Okul yöneticilerinin yönetsel davranışları ile sanal kaytarma davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi. (Yayın No. 562157) [Yüksek lisans tezi, Pamukkale Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Lawrence, B. S. (1997). Perspective - The black box of organizational demography. *Organization Science*, 8(1), 1-22. <https://doi.org/10.1287/orsc.8.1.1>
- Lim, V. K. G. (2002). The IT way of loafing on the job: Cyberloafing, neutralizing and organizational justice. *Journal of Organizational Behavior*, 23(5), 675-694. <https://doi.org/10.1002/job.161>
- Lim, V. K. G. ve Chen, D. J. (2012). Cyberloafing at the workplace: Gain or drain on work? *Behaviour and Information Technology*, 31(4), 343-353. <https://doi.org/10.1080/01449290903353054>
- Örücü, E. ve Yıldız, H. (2014). İşyerinde kişisel internet ve teknoloji kullanımı: Sanal kaytarma, *Ege Akademik Bakış*, 14(1), 99-114. <https://doi.org/10.21121/eab.2014118071>
- Özdem, G. ve Demir, A. (2015). Okul yöneticilerinde sanal kaytarma davranışı. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(3), 1029-1042. <https://doi.org/10.17860/efd.46151>
- Özdemir, H. Ö. (2017). Yöneticilerin otantik liderlik tarzlarının çalışanların sanal kaytarma ve sinizm davranışları üzerine etkileri. (Yayın No. 483420) [Doktora tezi, Hacı Bektaş Veli Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Özkalp, E., Aydın, U. ve Tekeli, S. (2012). Sapkın örgütsel davranışlar ve çalışma yaşamında yeni bir olgu: Sanal kaytarma (cyberloafing) ve iş ilişkilerine etkileri. *Çimento İşveren Dergisi*, 26(2), 18-33.
- Özkalp, E. ve Yıldız, H. (2018). Olumlu ve olumsuz sanal kaytarma davranışlarının işteki stres üzerindeki etkisi. *İş, Güç: Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*, 20(1), 57-74. <https://doi.org/10.4026/isguc.422382>
- Page, D. (2014). Teachers' personal web use at work. *Behaviour & Information Technology*, 34(5), 443–453. <https://doi.org/10.1080/0144929X.2014.928744>

- Pfeffer, J. (1985). Organizational demography: Implications for management. *California Management Review*, 28(1), 67-81. <https://doi.org/10.2307/41165170>
- Sarıca, H. (2019). *Öğretmenlerin siber kaytarma davranışları ile işe tutkunluk düzeyleri arasındaki ilişki*. (Yayın No. 559283) [Yüksek lisans tezi, Pamukkale Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Seçkin, Z. ve Kerse, G. (2017). Üniversite öğrencilerinin sanal kaytarma davranışları ve bu davranışların çeşitli değişkenler açısından incelenmesi: Ampirik bir araştırma. *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 9(1), 89-110.
- Serttaş, O. ve Şimşek, G. (2017). Konaklama işletmelerinde siber aylaklık: Çalışanların demografik özellikleri ile siber aylaklıkları üzerine bir araştırma. *Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, Özel Sayı 1*, 20-34.
- Tsui, A. S., Egan, T. D. ve O'Reilly, C. A. (1992). Being different: Relational demography and organizational attachment. *Administrative Science Quarterly*, 37, 549-579. <https://doi.org/10.2307/2393472>
- Türkiye İstatistik Kurumu, (2023). Hanehalkı bilişim teknolojileri kullanım araştırması. TÜİK haber bülteni, Ağustos. [https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-\(BT\)-Kullanim-Arastirmasi-2023-49407](https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Hanehalki-Bilisim-Teknolojileri-(BT)-Kullanim-Arastirmasi-2023-49407) (Erişim Tarihi:15/09/2023)
- Tüzer, A. C. (2022). *Ortaokul ve lise öğretmenlerinin siber aylaklık düzeyleri ile öz-kontrol ve öz-yönetim düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yayın No. 765683) [Yüksek lisans tezi, Sakarya Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Vitak, J., Crouse, J. ve La Rose, R. (2011). Personal internet use at work: Understanding cyberslacking. *Computers in Human Behavior*, 27(5), 1751-1759. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2011.03.002>
- Weatherbee, T. G. (2010). Counterproductive use of technology at work: Information & communications technologies and cyberdeviancy. *Human Resource Management Review*, 20(1), 35-44. <https://doi.org/10.1016/j.hrmr.2009.03.012>
- Yaldız, M. (2021). *Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin mesleki tükenmişlik düzeyleri ile sanal kaytarma davranışlarının incelenmesi*. (Yayın No. 671219) [Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Yıldız, H. ve Yıldız, B. (2016). Sanal kaytarma yapmak kötü bir şey değildir ama?, *Harvard Business Review Türkiye*, Eylül, 108-115.

İletişim/Correspondence

Burcu ATA BİLGİLİ

burcuatabilgili@gmail.com

Dr. Öğr. Üyesi Yaser ARSLAN

yaser.arslan@kocaeli.edu.tr